

Noord-Hollandse drieluik 'Duinen en mensen' af

Variatie maakt Texels duin top

DOOR NICO VOLKERTS

TEXEL - Als een rode draad loopt door het nieuwe boek 'Duinen en mensen Texel' het gegeven dat zelfs de natuur mensenwerk is. Natuurlijk, de Texelse duinen zijn zo'n duizend jaar geleden zonder menselijk ingrijpen ontstaan. Sindsdien heeft de mens veel invloed uitgeoefend. Onbewust en bewust. Grootste rijkdom is de variatie.

'Duinen en mensen Texel' is gisteren gepresenteerd, als laatste deel in een indrukwekkende serie van drie boeken over het duingebied van de Noord-Hollandse Noordzeekust.

De eerste grote ingreep in de Texelse duinen dateert van het eind van de dertiende eeuw toen konijnen, overigens overal in Nederland, werden geïntroduceerd. In het najaar werden ze met behulp van fretten gevangen voor het vlees en de huiden.

Texel en Vlieland waren samen goed voor ruim vierduizend huiden per jaar. Dat had onbedoelde neveneffecten. Zo werd de grote schade aan de duinen op Texel die de stormvloed van 1559 en 1561 veroorzaakten, toegeschreven aan een combinatie van te intensieve konijnenteelt en slecht duinonderhoud.

Ongedierte

Tot na de Tweede Wereldoorlog werden konijnen als ongedierte beschouwd. Nu zou Staatsbosbeheer er best veel meer willen zien

in het duin. Zo veranderen de opvattingen vaker door de eeuwen heen en dat komt in veel van de verhalen in het boek tot uiting.

Het eerste deel van het boek gaat in op historie en gebruik van de duinen. Daarna wordt uitgebreid stilgestaan bij de natuur. Dan wordt al snel duidelijk hoe gevarieerd de duinen op Texel zijn en hoe dat zijn weerslag heeft op de aanwezige plantensoorten en dieren.

24 duingebieden

Vervolgens worden de 24 duingebieden van zuid tot noord apart beschreven. Elk hoofdstuk heeft een kadertje waardoor in één oogopslag te zien is wat dat gebied voor bijzonders, zeer bijzonders of zelf unieks te bieden heeft. Zo heeft het Mokslootgebied de botanisch rijkste plassen van Nederland. En de Slufter is uniek omdat het een restant is van bedijking op een plek die de zee later terugwon.

In een kort, afsluitend hoofdstuk gaat het boek ook in op de

Veilig voor bedreigde broedvogels

Een kwart van Texel is duin, aanzienlijk minder dan op de andere Waddeneilanden. Het meeste is eigendom van Staatsbosbeheer, een klein stukje van Defensie.

De Westerduinen zijn met drie kilometer het breedst, bij De Koog is het duin slechts vijfhonderd meter breed.

Het duingebied is een toevluchtsoord voor tientallen broedvogels die op de Rode Lijst staan. Zoals tapuit en lepelaar.

vraag of de Texelse natuur wel zoveel verschilt van de vaste wal. De schrijvers constateren dat, mede door de drukke transportstromen, de verschillen steeds kleiner worden. Zo duiken er steeds meer muizensoorten op Texel op, die mogelijk de Texelse waterspitsmuis en Noordse woelmuis kunnen verdringen.

Ze constateren ook, en bewijzen dat met vele foto's en be-

De Slufter in 1937. Een groot deel v

schrijvingen, dat het duingebied ondanks de toenemende drukte en bebouwing op Texel nog steeds zeer rijk is.

De 176 pagina's tekst zijn rijkelijk voorzien van foto's en oude en nieuwe kaarten die op veel plaatsen de tekst inzichtelijk maken. Op www.duinenenmensen.nl staan veel kaarten ook groot afgebeeld en is een schat aan oude artikelen over Texel te vinden. ISBN 9789080815803; € 37,50.